

Gauss (Garády) Viktor

A BÚVÁRRIGÓ

A jégmadár meg a barázdabillegető szomorúan, némán gunnyasztanak a patak partján. Lágyan síró ének zendül az égerfa lombja között. Azt hallgatják, azon keseregnek. Haldoklik kenyeres pajtásuk, haldoklik a szegény bűvárrigó. Tegnap még fürgén ugrándozott, vidáman énekelt a parti sziklák bársonyos mohán, vígan lubickolt a patak tajtékzó vizében. Ki hitte volna még akkor, hogy ma már halotti énekét zengi el nekik! Valami vérengző menyét lepte meg éjjel gondosan elrejtett fészkeben. Elvitte fiait, őt pedig otthagya halálos sebbel a fején. Bizonyosan meg akarta védelmezni apró csemetéit. Akkor érte a nagy szerencsétlenség. Meghalt!

Gyerünk oda, édes kislánykáim, vigyük el őt virágos erdőbe, temessük el zöld bokor aljába, hintsük tele sírját fehér gyöngyvirággal, gyöngye ibolyával. Mert sok kedves madara van az Istenkének, de a legkedvesebb a bűvárrigó. Olyan, mint az égi csillag. Akkor ragyog a csillag, hogyha derűs az ég; a bűvárrigó is akkor énekel, amikor tiszta, felhőtlen az ég.

Barna kabátkában, fehér mellénykében ott szökdécsel folyton a patak sziklái között. Akárcsak a barázdabillegető, örökké izeg-mozog, örökké rövidke farkát billegeti. Majd pedig hirtelen ugrással a víz alá merül, s úgy futkos a patak medrén, mintha szárazföldön járna. Alakra nézve csaknem szakasztott olyan, mint az ökörszem. Hirtelen surranással repül a víz fölött, a sziklák, a lehajló lombok, a parti bokrok között bujkálva. Ritkán emelkedik a magasba. Ilyenkor azonban rövid ideig lebeg a patak fölött. Ha bogarat, vagy halat lát benne, nagy sebesen lecsap a vízre, s mintha ott se lett volna, egyszerre csak eltűnik a habok között. Rendesen vízi bogárral táplálkozik, de azért megeszi a kisebb halat is. Ott is fészkel mindig a patak partján, a sziklák között, vagy valamely égerfa odvában, néha pedig a vízimalmok deszkái között.

Azonban legszívesebben rakja fészket a vizesések mögött fekvő sziklaüregekbe, ahová nehezen juthatnak ellenségei: a görény, a nyest, a menyét meg a macska.

Itt aztán boldogan érzi magát és kora hajnaltól napszálltáig folyton énekel. Éneke lágyan csattogó, csöndesen csicsergő, majd suttogó, mintha csak a patak csörgedező hangját akarná utánozni

Aligha van nálánál szorgalmasabb éneklő. Bármit tegyen is, folyton énekel. Ha fürdik: énekel; ha eszik: énekel. Énekelve tisztogatja szárnyát, énekelve védi fiait. Ha repül, ha vízben bukdácsol: szintén énekelnie kell. De sőt akkor sem szűnik meg énekelni, hogyha haldoklik. Olyan bánatos, olyan kesergő, olyan megindító az ő utolsó dala, hogy megesik rajta a szívünk.

És az ének egyre gyöngébben hangzik, egyre elenyészőbb, aszerint, amint lassankint fogy a kis haldoklónak az ereje.

Ha derül az ég, a hegyi patak vize pedig tiszta s átlátszó, a bűvárrigó vidáman sűrög-forog a parti sziklák között. De ha az ég beborul és megered az eső, a patak vize pedig egyszerre csak zavarossá lesz, a bűvárrigó is elveszti jókedvét.

Tudjátok-e, miért? Mert a patak zavaros vizében nem tudja észrevenni a bogarat meg a halacskát. Ő pedig csak ezekkel táplálkozik. Bezzeg ilyenkor koplalnia kell szegénynek. Nem csoda hát, hogyha bánatos lesz. Ekkor rendesen mozdulatlanul üldögél valami meredező sziklakövön és a világért sem énekelne. Némán lesi a szép időt.

De ha később kisüt a nap s újra tiszta lesz a patak vize, a bűvárrigónak is kedve kerekedik, és csakhamar rázendít gyönyörű nótájára.

És ez bizony rendjén is van. Szeretném én látni akár Rituskát, vagy Magduskát, akár pedig Iluskát, vagy Cicuskát, hogyha reggel nem kapnának kávé meg jó ropogós vajaskiflit: vajon volna-e nekik kedvük énekelni? Dehogyan volna!

(Az Én Ujságom, 1900/16.)

www.posalajos.com

www.mesekiraly.com

www.posabacsi.com